

“Qasja e bazuar ne zhvillimin e territoreve (ABDA) ne Ballkanin Perendimor”

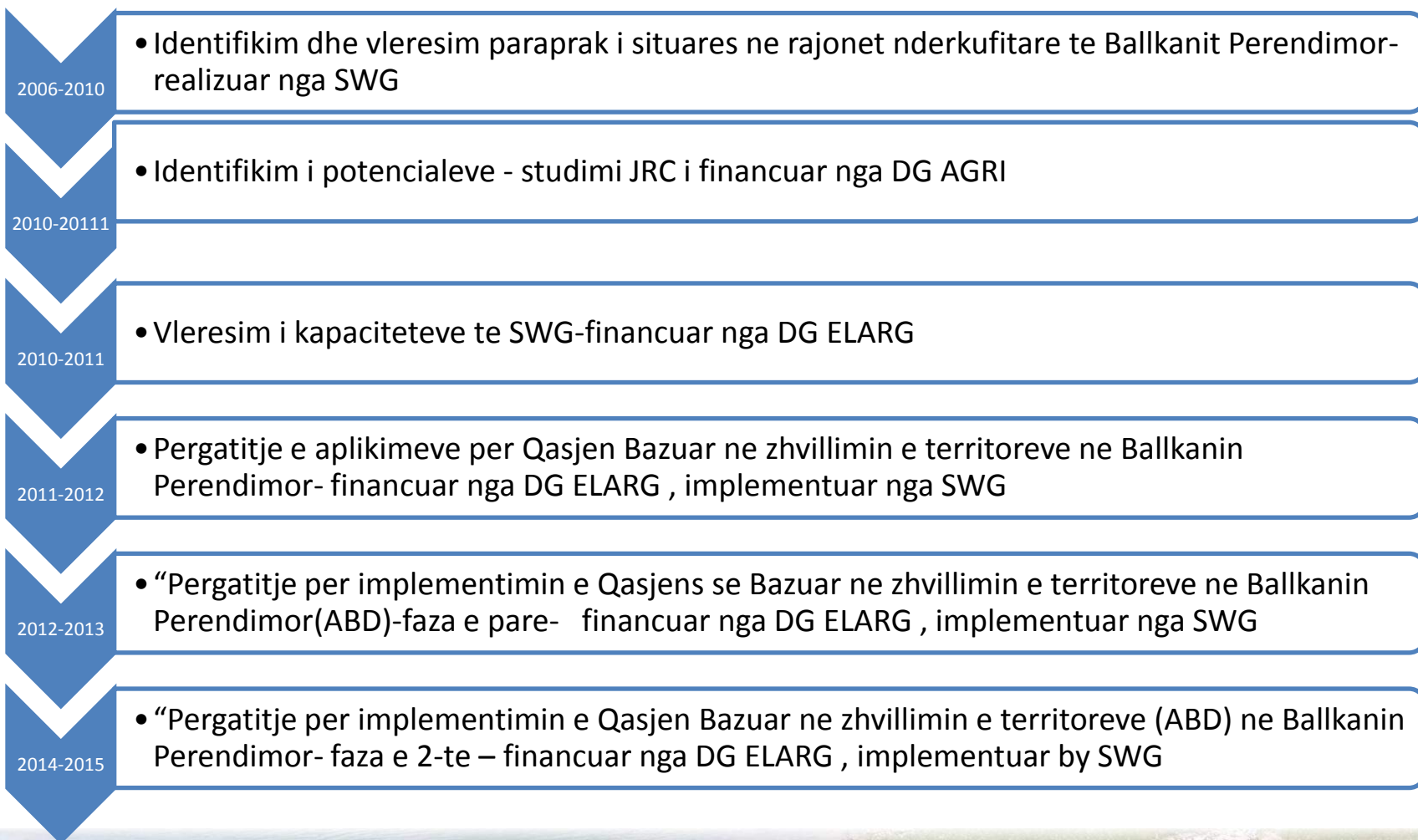
Irena Dzimrevska

Takimi i tete me Grupin e Aktoreve te paleve te interesuara
25 Nentor 2014

The project is financed by:

Pasqyra e pergjithshme e procesit

Qasja

Fillimisht

- Udhezim per studime baze, strategji dhe plan veprimi (ne kuader te mbeshtetjes Strategjike) per secilin rajon nderkufitar;
- Ngritje kapacitetesh per te krijuar masat implementuese;
- Krijimin e projekteve bazuar sipas prioriteve te caktuara;

Qasja

Se dyti

- Udhezim per pergatitjen e permbledhjes se konceptit te ardhshem per bashkepunimin territorial dhe rajonal implementuar sipas qasjes ABD (si baze per pergatitjen e strategjise shume-paleshe te IPA dhe implementimin e rrugulloreve te IPA);
- Udhezime per ti bere dokumentat e programit ABDA gjithheprfshirese;
- Kritike per tejkalimin me CBC, keshtu qe fokusi do te jete me shume per veprime te zhvillimit rural dhe zhvillimit ekonomik;
- Udhezime per “ripercaktimin e projekt propozimeve” te fokusuara ne aspekte te zhvillimit ekonomik dhe vendeve te punes, gjenerimin e te ardhurave, krijimin e produkteve dhe sherbimeve inovative etj.

Rezultatet

1. Vazhdim i aktiviteteve parapergatitese per implementimin e ABDA ne vendet e Ballkanit Perendimor

- Partnership lokal ne formen e struktures lokale – **Grupi i paleve te interesuara (SHG)** eshte funksional ne rajonet nderkufitare “ Drina - Tara” , “Drina - Sava”, “Prespa” and “Sharra”;
- **Programe per zhvillimin ekonomik** jane pregatitur permes bashkepunimit intensiv nderkufitar ne “ Drina - Tara” , “Drina - Sava”, “Prespa” and “Sharra”, ne bashkepunim te ngushte me grupin e paleve te interesuara dhe i jane dorezuar EC DG ELARG;
- **Njesia per Menaxhimin e Projektit – Sekretariatet e grupeve pale te interesuar, SHG** jane krijuar ne te kater rajonet. Te gjitha zyrat kane dy persona ne staf: Koordinatorin Rajonal dhe Asistentin Teknik;
- **Protokollet funksionale** rregullat dhe procedurat per funksionimin e grupit te aktoreve, SHG jane zhvilluar dhe pranuar nga grupet e paleve te interesuara ne te dy rajonet;

Rezultatet

1. Vazhdim i aktiviteteve parapergatitese per implementimin e ABDA ne vendet e Ballkanit Perendimor

- **Eshte zhvilluar Strategjia e Publikimit dhe Komunikimit te pergjithshen dhe Plani I Veprimit per skemen e granteve ABDA;**
- **Manuali i Regullores dhe i Procedurave SWG** eshte mbi vleresuar ne fazen pergatitore per vleresimin dhe akreditimin e 4-shtyllave.
- **Jane pregatitur seti i materialeve promovuese** (Broshura per promovimin e pergjithshem, rruget dhe atraksionet, gastronomi, akomodimi dhe restorantet.);
- **Tetembedhete aktivitete nderkombetare njerezit per njerezit** jane mbeshtetur per promovimin e natyres, trashegimnise kulturore dhe tradites (psh. Dita e Manaferres, Drina-Sava- Lim Regatta, evente per riciklimin, etj.);

Rezultate

2. Testimi ne praktike i ABD sipas implementimit te qasjes se zhvillimit ekonomik te integruar ne rajonet nderkufitare “Drina - Tara” and “Drina - Sava”

- **Projekt propozime**

- Udhezime per perfituesit
- Manuali i procedurave per vleresimin dhe seleksionimin e granteve per perfituesit
- Plani i veprimit publicistik

Rezultate

2. Implementimi i qasjes se integruar ekonomike ne rajonet nderkufitare “Drina - Tara” and “Drina - Sava”

Qellimi i skemes se granteve eshte fuqizimi i zhvillimit ekonomik te integruar ne rajonet e “Drina - Tara” and “Drina - Sava” duke mbeshtetur **iniciativa sipermarrese** te fokusuar ne fuqizimin e ofertave turistike ne rajon dhe permiresimin e produkteve zinxhire bujqesore, **permiresimin e sherbimeve turistike** permes projekteve te integruara ne nxitjen e bashkepunimit midis operuesve.

Aktivitetet plotesuese:

- Mbeshtetje e promovimit te veprimeve per zhvillimin ekonomik te integruar
- Rritje kapacitetesh e perfituesve te granteve (ne bashkepunim me FAO)

ABDA skema e granteve pilot

- **Thirrja e pare** per propozime u hap ne 7 Prill dhe u mbyll ne 8 Maj 2014. Pas vleresimit te fazes se trete u vendos **te financoheshin dy projekte..**
- **Thirrja e dyte per aplikime** u hap ne periudhen 7 Korrik 2014 – 15 Gusht 2014.
- **Shtate projekt propozime jane aprovuar**, tre nga rajonet nderkufitare “Drina-Sava” dhe kater nga rajonet nderkufitare “Drina-Tara”.
- Ne total **9 projekte jane aprovuar** qe kane perfshire **28 partnere** me alokimet buxhetore **147.128,00 EUR**

PERSPEKTIVA E SE ARDHMES SE QASJES SE BAZUAR NE ZHVILLIMIN E TERRITOREVE

INSTRUMENTE PER MBESHTETJEN E VLERESIMIT PARAPRAK

Dokumenti i Strategjise Treguese shume-
paleshe
(2014-2020)

ANALIZE E NEVOJAVE DHE KAPACITETEVE

- *“.. Bashkepunimi rajonal dhe shkembimi i ekseriencave me te mira jane nje menyre eficente per promovimin e zhvillimit rural ne vecanti ne zonat nderkufitare te cilat kane nevoje te nderlidhen me mire me rajonet fqinje. Keto sfida trajtohen nga qasja gjithepershiresë e bazuar ne shembullin e konceptit per zhvillimin e territoreve”*

PROJEKTIMI I PERGJITHSHEM HORIZONTAL DHE RAJONALE I ASISTENCES PARA ADERUESE

- **Strukturat rajonale dhe rrjetezimi** pritet te japin nje kontribut te rendesishem ne zhvillimin e perfituesve ne vecanti ne sektoret e meposhtem:

...

- ***Konkurrueshmeria dhe Inovacioni*** duke perfshire *tregetine (Marreveshja e Evropes Qendrore per Tregetine e Lire, CEFTA, Grupi Permanent i Punes Per Zhvillimin Rural, SWG)*;

MBESHTETJA E EU GJATE PERIUDHES 2014-2020

Strukturat rajonale dhe rrjetezimi

- **Nevoja dhe kapacitete:**

“..Nje qasje gjithepershiresse ne zhvillimin socio-economik te perfituesve do te perfshije komunitetet me pak te favorizuara ne rajonet kufitare. “

Strukturat rajonale dhe rrjetezimi

- **Objektivat, rezultatet, veprimet dhe indikatorët:**
  - ” .. **Mbeshtetje** do të jepet për lehtësimin e promovimit të projekteve të qasjes së bazuar në zhvillimin e territoreve (**ABD**) në një numur të limituar të rajoneve kufitare të marxhinalizuara.
- **Tipet e financimit:**

Kontrata Shërbimesh dhe/ose marrëveshje grantesh për mbështetjen e rrjetezimeve si SWG

Bashkepunimi Territorial

- **Nevoja:**

“.. Ka nje nevoje te vecante per nxitjen e zhvillimit te qendrueshem lokal dhe rritjen e prosperitetit te njerezve dhe komuniteteve ne zolat e largeta dhe rajonet kufitare rurale te cilat kane mbetur mbrapa ekonomikisht. Gjate viteve, rajonet kufitare jane kthyer ne periferi te marxhinalizuara, ku aksesimi ne tregjet eshte i limituar, njohuria dhe teknologjia eshte e veshtire dhe treguesit demografike jane perkeqesuar. Megjithate, ne shume nga keto zona ekzistojne potenciale te konsiderueshme, te cilat, nese do te shfrytezohen do te cojne ne rritjen e prosperitetit rural. Zhvillimi i qendrueshem i zonave kufitare te targetuara do te nxise punesimin dhe do te kontribuojne ne bashkepunimin rajonal dhe ne marredheniet e mira fqinjësore.

Bashkepunimi Territorial

- **Objektivat, rezultatet, veprimet dhe indikatorët:**
“..Projektet e përgatitura nga **Qasja e bazuar në zhvillimin e territoreve (ABDA)** për lehtësimin e rritjes së qendrueshme të përcaktuar në zonat gjeografike nderkufitare në Ballkanin Perëndimor, në vecanti të zonave rurale të karakterizuara nga probleme komplekse, **do të konsiderohen të financohen sipas programit të bashkëpunimit nderkufitar.**”

ABDA PERSPEKTIVA E SE ARDHMES

- Leter nga Komisioneret Ciolosh dhe Fule drejt NIPACs dhe Strukturave Operuese dhe Autoriteve Kontraktuese te programeve bashkepunuese nderkufitare IPA

“...projektet e pergatitura sipas metodologjise se Qasjes se bazuar ne zhvillimin e territoreve (ABDA) do te jene vecanerisht te rendesishme ne lehtesimin e zhvillimit ekonomik te zonave nderkufitare. Prioritet dhe veprime do te ndermerren per qasjen e integruar te iniciativave komunitare dhe lokale te cilat jane identifikuar ne te kater zonat ne rajon.”

Statusi aktual

- Ndryshimet thelbësore në qasjen e menazhimit të IPA drejt projekteve të mëdha ose financimit nëpërmjet Instituteve të mëdha Financiare.
- Dokumentet e programimit konsiderohen të tepërta për shkak të mos financimit të veprimeve të përcaktuara në programet për skemat e zhvillimit dhe granteve ekonomike
- Fondet për lehtësimin e vazhdueshëm dhe ngritjen e kapaciteteve ndërmjet grupit të paleve të interesuara janë të kufizuara.

Forumi i Politikave Bujqesore 2014

Zhvillimi ekonomik i rajoneve nderkufitare ne Ballkanin Perendimor qe implementojne metodologjine e qasjes se bazuar ne zhvillimin e territoreve (ABDA)

Gjendja :

- ABD ploteson nevojen e aktoreve lokale dhe ofron platformen per bashkepunimin nderkufitar
- ABD ka krijuar dhe testuar strukturat per implementimin e skemave te granteve pilot.
- Ndryshimi ne qasjen EC te menaxhimit te fondeve IPA ka ulur financimin ne skema te ula grantesh duke perfshire edhe qasjen ABD
- Pasojat: ABD nuk do te perfitoje fonde nga skemat e granteve.
- Fondet IPA per vazhdimin e rrjetezimit dhe rritjen e kapaciteteve ne zonat nderkufitare.

Forumi i Politikave Bujqesore 2014

Zhvillimi ekonomik i rajoneve nderkufitare ne Ballkanin Perendimor qe implementojne metodologjine e qasjes se bazuar ne zhvillimin e territoreve (ABDA)

Forumi i Politikave Bujqesore rekomandon:

- Te vazhdoje aktivitetet e zhvillimit te kapaciteteve sipas qasjes ABD
- Te kerkoje per fonde alternative, duke perfshire programet IPARD dhe CBC
- Te krijohet bashkepunim me nismat e tjera rajonale per aktivite te perbashketa
- Ti behet thirrje Ministrive te Bujqesise per te perfshire parimet ABD ne politikat kombetare zhvillimore rurale.

Mbledhja Vjetore e Ministrive te Bujqesise 2014

Ne vleresojme qe Qasja e bazuar ne zhvillimin e territoreve ka prekur nevojat e aktoreve lokale, te cilet ne kater vitet e shkuara jane fuqizuar ne percaktimin e nevojave te zhvillimit te rajonit ne menyre te tille qe metodologji te tjera nuk kane mundur te realizojne. Ne njohim nevojen per eksplorimin e mundesive per perfshirjen e pricipeve te ABD ne politikat e zhvillimit kombetar rural. Ne kete kuader, ne inkurajojme Komisionin Evropian te siguroje mbeshtetje te metejshme per implementimin e qasjes ABD ne vendet e Ballkanit Perendimor bazuar edhe ne Strategjine shume paleshe IPA 2014-2020.

Konkluzione

- Strukturat jane krijuar dhe jane funksionale
- Dokumentet e programit jane pergatitur dhe jane dorrezuar ne KE
- Aktoret rajonale te paleve te interesuara jane duke pritur fazen e fillimit te implementimit
- ABDA eshte perfshire ne dokumentin e strategjise shume paleshe IPA II 2014-2020
- Burime financiare nuk jane alokuar per financimin e projekteve sipas IPA II

ABDA Perspektiva e se ardhmes

- Si e shikoni ju sitaten aktuale?
- Cila duhet te jete e ardhmja e qasjes drejt implementimit te ABDA?
- Cilat mund te jene aktivitetet ne te ardhmen?
- Cili mund te jete roli i SHG ne te ardhmen?
- Cili mund te jete roli i Njesise se Menaxhimit te Projektit?
- Cila mund te jete qasja drejt alternativave financiare/mundesive per implementim?